

FINTA ISTVÁN

FÉNYKÉPEZEM
A JÖVŐT

A borító kép címe: Magányos fák. Alkotója ismeretlen

FÉNYKÉPEZEM A JÖVŐT

KISREGÉNY

ÍRTA:

FINTA ISTVÁN

1960-1970-es években Balatonkenese-Üdülőtelepen

Eredeti gépirásából átírta,
és kiadásra szerkesztette:

Leánya:

Finta Katalin

2017. december 11-től december 15-ig

Balatonfőkajár nem teljesen jogosan viseli az előnevét, mert nem fekszik közvetlenül a tó mellett, hanem attól körülbelül négy kilométerre. Az előnévhez azonban mégis van egy csekély joga, mert a határa egy keskeny sávon eléri a Balatont, az Akarattya felső állomás és Aliga között. Ez is igaz, hogy a tavat ezen a részen nem könnyű megközelíteni, mert a domb meredeken esik alá a vízhez, körülbelül a víz felszínéhez viszonyítva negyven-ötven méter magasból. Ez a part, vagy, ahogy némely vidéken nevezik, - mert néhol függőleges szakadék, - máshol sűrűn be van növe bokrokkal, fákkal, - szép hátteret szolgáltatva a tóban a strandolóknak. Ezek a szakadékok egy geológusnak kitűnő olvasókönyvül szolgálnak, mert az ott látható rétegekből jól kiolvasható az elmúlt évmilliók története.

Ez volt oka annak, hogy a régebbi idők ismert nevű főgeológusa, Pávai Vajna, egy egész nyarat ott öltött. A kutató szenvedélyének is eleget tehetett, egyben nyaralt is. Tágas, négyszemélyes sátra ott volt felállítva, a magas parton; onnan gyönyörű kilátás nyílt a tóra, el lehetett látni egészen Badacsonyig.

Kitűnő munkatársra akadt Dombi Laciban, aki, mint középiskolás diák, a nyári szünidőt szülőfalujában töltötte. Ugyanis a tudósnek szüksége volt egy ilyen segítőtársra, aki az eszközeit, szerszámaikat ide-oda cipelje utána, és a szükséges beszerzéseket megteszi. A két hónap alatt nagyon összeszoktak, összebarátkoztak; a geológusnak állandóan volt beszélgető társa, és az értelmes tanulni vágyó fiú sok tudást szerzett tőle. Ebből megtudta, hogy hazánk legnagyobb részében, a föld mélyében mindenütt meleg víz van, melyet, ha a felszínre hoznának, az országot egy dúsan termő kertészetté lehetne varázsolni, virágházak, zöldségtermelő melegházak, hajtatóházak, stb. segítségével, de ezen felül minden nagyobb települést el tudnának látni fürdőkkel, meleg vizű strandokkal, sőt, még a lakásokat is azzal lehetne fűteni.

A tudóstól hallotta azt is, hogy itt a Balaton körül is mindenütt van a mélységben meleg víz, de csak igen mélyen; az igaz, hogy ez még értékesebb, mert azon a helyen, melyen éppen most vannak, még talán a kilencven fokot is elérné a víz hőfoka.

Elmúlt a nyár, a diák visszatért az iskolába.

A nyári élményeinek hatása alatt elhatározta, hogy ő is geológus lesz. Ezt később el is érte. Mint fiatal geológus, a felszabadulás után az ország különböző helyein mélyfúrásokat végeztetett. Láttá, hogy a tanítómestere mindenben igazat mondott; mindenütt megtalálta a meleg vizet, a mélységtől függően harminc-hatvan hőfokkal; ezeket az ott élők hasznosították, sőt, több fürdőhely is alakult az ország különböző helyein. Legfőbb vágya az volt, hogy szülőföldjén is tegye lehetővé a mélyfúrást, de ezt nehéz volt elérni a felsőbbbségnél a nagy költség miatt; nehéz volt az előnyeiről azokat meggyőzni, hogy milyen hasznos volna ez, különösen idegenforgalom fokozása szempontjából; kétszeresre lehetne nyújtani az üdülő-szezont, ha volna a Balatonnak ezen a végén egy meleg vizű strandja, ahol kedvezőtlen időben is lehet fürdeni, de mint gyógyvíz is jelentős lehetne. Végre, elérte célját, fúrótornyot telepíthetett nem messze attól a helytől, ahol régen a sátruk állt. Kapott segítő-társat is egy hasonló korú fiatal mérnököt, mint helyettest; Regös Dénes személyében. Arra is kaptak megbízást, hogy mint akik legjobban ismerik ott a terepet, készítsenek tervekét a további teendők céljára, hogy ha feltör majd a meleg víz, hogy azonnal hozzá lehessen fogni a fejlesztéshez.

+++II+++

A felszabadulás után Kajáron is megalakult a termelő-szövetkezet, de bizony, az első időkben nem nagyon fejlődött; ennek az volt a legfőbb oka, hogy a faluban élő, életerős férfiak, mind Várpalotára, Inotára, Füzfőre jártak be dolgozni, naponta vonattal, ahol jól kerestek, a szövetkezetek pedig csak vegetáltak. Másrészt azért is, mert a régi, megszokott módon akartak gazdálkodni; képzett, hozzáértő emberük sem volt, ezért a kezdetben megkísérelt próbálkozásaik sem sikerültek.

Először a csajági vasútállomás közelében egy zöldség-kertészetet létesítettek, de se szakemberük, sem elegendő vizük az öntözéshez nem volt. Ezért nem is sikerülhetett.

A másik kísérletezésük is hasonló véget ért; baromfinevelő telepet alakítottak egy elhagyott uradalmi istállóban, de csak annyi felszereléssel, hogy be tudták zárni a sok csirkét.

Ott már magot szórni és itatni még tudtak, de érthető, hogy ez sem sikerült. A falusiak közül még nem mindenki volt tagja a szövetkezetnek. A kulákok, és a középparasztok egy része tartózkodott a belépéstől, sőt, kinevették a szövetkezet sikertelenségét. Ilyen tizenhat holdas középparaszt volt Kelemen Dénes is. Ő, de különösen a felesége: Erzsók néne egyenesen kommunista-ellenes volt. Erzsók néha különösen meggyeszte közismert volt, leginkább a szájáról, olyan veszekedést, szólvainát tudott rendezni, hogy ahhoz képest a mindenszentek-litániája csak rövid versike. A saját tizenhat holdjuk közvetlenül ötven távolságban. A fűrótorony a TSZ földjén állt.

Erzsók nénének volt egy lánya: Kató. Őt taníttatták, elvégezte a Kertészeti-Főiskolát, de, hogy a lány használhassa a tudását, állást vállaljon, azt már nem engedte; véleménye szerint lánynak a tudás csak arra jó, hogy nadrágos emberhez mehessen férjhez, és maradjon a főzőkanál mellett.

A fiatal geológus, és a fiatal lány összetalálkozott, és valamiféle mágnesnek engedelmeskedve, össze is szerelmeskedtek. Ebből aztán nagy baj származott, mert Erzsók néne, - habár gyermekkorában szerette a szomszédjában lakó Laci gyereket - de mióta az kommunista lett, hallani sem akart róla. A leányát is tiltotta a geológustól. Az már aztán igazán természetes, hogy az ilyen forró szerelem gátakat nem ismer, a fiatalok nagyon gyakran találkoztak. Mikor Kató a strandra ment, vagy onnan hazafelé tartott, a föltételes-megállóhely mindig a fűrótoronynál volt. Mennél jobban veszekedett Erzsók néne, a fiatalok annál jobban nyalakodtak; sőt, a puszkilodásnak különböző változatait eszelték ki. Hogy a múltnak is, a jelennek is eleget tegyenek, a csóközön néha extraprofit, máskor prémium címet kapott. Ezeket természetesen ki kellett érdemelni. Jelenleg az volt a megállapodás, hogy minden új becenévnek két puszi az ellenértéke.

+++III+++

- Kata... Kataka... Kati... Katika... Kató... Katóka... Katica... Katinka... Kitty...

- Hohó! Ez nem magyar...

- Gyöngülsz, Mákvirágom... Van még más is bőven! Természetesen a felsoroltakhoz is még mindegyikhez tegyél egy „M” betűt.

- Jó, a betűt engedélyezem. De ezeket már tegnap mind hallottam. Újat kérek, fiatalúr! Ha prémiumot akarsz kapni.

- Tudok én akár százat is, de mivel te kertész vagy, ezért s növényvilághoz folyamodom. Figyelje csak! Rózsám, szegfűm, violám, rozmaringom, gyöngyvirágom. De hagyjunk holnapra is valamit. Majd ha a növényvilágból is kifogyok, segítenek majd az állatok, ugy-e, édes bogárkám? Sőt, végül, ha az elvont fogalmakhoz érünk, lesz annyi, hogy végül Erzsók néni megszán, és engedi, hogy a feleségem lehess

- Jól van, mára elég lesz, már is túllépted a normát.

- Akkor adós, fizess! Kitárom a karom, de az nem reszket, mint azt a költő állította...

- De Laci! Itt a nyílt mezőn? Még meglát valaki...

- Dehogy lát, eltakar a fűrótorony. Siess már!

- Jól van, nem bánom, de csak egy parányit, egy icipicikét...

+++IV+++

- Ez már aztán igen! Ez már valami! Nem adnám ezt a remek felvételt egy vak lóért, de még egy motorkerékpárért sem...

- Dini! Csak nem fényképezett le így minket?

- Nem-e? Mert talán bolond vagyok, egy ilyen alkalmat elmulasztani. Minden ezer esztendőben legfeljebb egyszer van ilyen lehetőség: ez nem mesterkéltné, nem előre beállított, ez őseredeti; olyan forma, mint, ahogy valaha a Neander-völgyben az ősapám magához szorította a párját.

- Mit akar azzal a fényképpel?

- Szenzációs sikerem lesz vele. Figyeljete a jövő heti képeslapokat! Azokban igazán gyönyörködni fogtok. Ráadásul az elmés képmagyarázatokat: „A világhírű geológusnak túlhajtott munkája közben is jut ideje szórakozásra.” Vagy: „A virágok tündére maga is virulni kezd.” „A jövő kezdete a Balaton partján.”

- Dini! Maga megbolondult. Kikaparom a szemét.

- Az én Saroltámnak is ez a szavajárása, de azért én mindig meglátom a meglátandókat.

- De nálam nem üres fecsegés ez az ígélet; nálam a szót mindig követi a tett.

- Hagyd, Katakám! Ezért a szavaiért inkább meg kellene aranyozni a Dani kezeit. Hogy ez milyen remek eszmét adott nekem; annak még a címe is szenzációs lesz: „Kép a jövőből!” Győzni fogunk Katicám! Ha ezt a képet meglátja Erzsók néném, a te csodálatra méltó aranyoskád, egyenesen követelni fogja, hogy feleségül vegyelek. Jöjj a keblemre te jó barát, az általunk készítendő jövő terveihez.

- Te Laci! Te elvetted az én képet! Ez nem baráti eljárás. Azonnal add vissza!

- Természetesen. Itt nincs szó jogtalan elsajátításról; a gépet visszaadom.

- De a filmet kivetted belőle?

- Az természetes, ugyanis a véleményünk nem teljesen egyezik; te azonnal, én csak két hét múlva akarom azt közszemlére helyezni. Addig, mondjuk, letétben lesz nálam a film.

- Két hét múlva csakugyan visszaadod?

- Hát, ez érdekes, de nem kollegiális; egy beosztott kételkedni mer a főnöke adott szavában... az biztos, hogy visszakapod akkor, de a két hétre szükség van a tervem végrehajtásához. Azt beláthatod, hogy nagyon zavar, ha valaki bármikor keresztezhetné a célkitűzésemet.

- Jó, legyen úgy. Ha most elmegyek a bizottságot fogadni, és ide kalauzolni... Közeledik az általuk jelzett idő.

- És velem még csak nem is törődik, Dini? Még csak bocsánatot sem kér?

- Miért kellene bocsánatot kérnem? Azért, hogy közvetve felbecsülhetetlen szolgálatot tettem magának?

- Nekem tett szolgálatot? Ezt nem értem!

- Pedig egyszerű. Nem gondolt még arra, hogy egyszer megöregszik, és akkor kezébe veszi ezt a szép felvételt, elábrándozik azon, milyen jó volna újra ott kezdeni!

- Azért nem volt szükséges megörökíteni. Ilyen máskor is előfordulhat - abban nem kételkedem, akár naponta többször is megismétlődhet.

- De mi lesz a távoli jövőben? Ülnek csendesen, a duruzsoló kályha két oldalán, és öreganyó megszólal: „Emlékszel-e még erre, öregem? Ezek mi voltunk. Hej, az a fűrótorony mennyit tudna mesélni! Milyen drága voltál, egyetlen pusziért húszig is felvitted a becéző megszólításokat.” A köszvényes öregapó keserveset bólint: „Ugyan, anyó, régen volt már az”

- Nagy betyár maga, Dini! Megbocsátok, de azért nem felelek magáért, hogy ha a közelembbe kerül, megcibálom a fülét.

- Hagyja, Katóka! Eléggé megteszi ezt Sári. De sietek, nehogy elkéssek.

+++V+++

- Hogy ígérheted meg Dininek, hogy azt a képet visszaadod? Egy ilyen képet idegen kézben hagyni. Haragszom rád.

- Milyen jó, hogy a szerelmesek néha-néha veszekednek, mert így jogcím van a kibékülésre. Kezdjük: Bogárkám! Siess a kajaimba, hogy kibékíthesselek!

- Nem bánom, csókolj, ha a képünket úgy is hozzák a lapok! De közben meséld el, hogy milyen világrengető eszméd támadt, mikor észrevetted Dini gyalázatos eljárását.

- Ide figyelj, Gyönyörűségem! Azt te jól tudod, hogy én téged mindenekfelett szeretlek; azt is, hogy én érted akár az egész világgal is szembeszállok; csak egyetlenegy kivétel van: Erzsók néni, a te édesanyád; fele szemben teljesen tehetetlennek érzem magam. Határozottan egyedülálló kivételes nyelvtelhetsége van, és ráadásul nem szível engem.

- Ne hidd! Én inkább úgy látom, hogy valóságban tisztel téged, egyenesen csodálja a nagy tudásodat; csak az nem fér a fejébe, hogy okos ember létedre, hogy lehetsz kommunista. Az ő szemében az rosszabb, mint ha apagyilkos volnál. Hátha, még azt is tudná, hogy a kedvenc kislánya is párttag!

- Nos, ha azt nem is mondod, el tudom képzelni; akkor lenne csak igazi zivatar, fergeteg.

- Bevallom neked, hogy ettől félek én is. Egyszer csak mégis rájön erre. Azt, hogy te szeretsz, tudja: azt is tudja, hogy nem akarsz, nem akarsz feleségül venni.

Azóta minden nap égiháború van, mindig ezzel végződik.

- „Már pedig az én Katicámat egy kommunistához nem adom, inkább ezen a szent helyen kicsavarom a nyakát!”

- Ezt a nyakat? Ezt a puha kis nyakacskát? Ezt a bársonyosat? Ennek még a gondolata is fáj nekem. Várj, hogy megpusztiljam ott is; akkor nem fog fájni.

- Ugyan, ne nyalakodj mindig! Inkább azon törd a fejedet, hogy mivel tudnád kiengesztelni?

- Látod? Éppen ezért ér minden kincsnél, aranynál többet a Dini fényképe.

- Csak nem akarod azt anyámnak megmutatni? Ahhoz képest egy világháború enyhe határ-incidensnek számít, ami akkor törne ki Kajáron. Mit szándékozol csinálni azzal a géppel?

- Nem ez a kép a fontos tulajdonképpen, hanem az eszme, amit az sugallt nekem.

- Beszélj már, az égre kérlek, mi a szándékod azzal?

- Előbb te felelj a kérdésekre: kijön-e ma Erzsók néni a földe-tekre dolgozni?

- Igen - mondta reggel, hogy ide babot fog ültetni.

- Az remek lesz, mert így nyugodtan dolgozhatnak.

- Hogy-hogy?

- Úgy, hogy Erzsók néni a ti földe-teken lesz, én pedig a TSZ földjén, így nincs szükségem arra, hogy átlépjek a tiétekre.

- Abból úgy is, olyan veszekedés lesz, hogy ideszalad a fél Kajár.

- Mit bánom én a csetepatét; a lényeg csak az, hogy a felvételeim jól sikerüljenek. Kívánni sem kívánhatnék jobbat, mint mikor csípőre tett kézzel elkezd pattogni; ilyenkor ugyanis szembenéz velem.

- Nem gondolod, hogy mégis csak szemtelenség az, hogy előttem szándékosan sértegeted az anyámat? Ha így viselkedsz vele szemben, hogy akarod azt elérni, hogy feleségül adjon hozzád?

- Jelen esetben ezt a szükség kívánja így; nincs más mód rá. Szép szóval már sokszor próbálkoztam nála, nem mentem semmire. Most változtatok a módszeremen, azután veszekedni fogunk.

Emlékszem, hogy öreganyámnak gyermekkoromban az volt a szavajárása: „a kutyaharapást a szőrével kell gyógyítani.” A veszekedés ellenszere tehát csakis a veszekedés lehet.

- Olyan mélységekben beszélsz, mint egy modern költő, akinek oly rejtett az alapgondolata, hogy még ő maga sem érti, hogy valóságban mit is akart kifejezni. Csak egy ronda geológus gondolhat arra, hogy más is beláthat a nagy mélységekbe.

- Mert te széplélek vagy, a virágok tündére, egy Kertészeti Főiskolát végzett, felvilágosodott dolgozó nő, akit nem érdekel, hogy mi tör fel a földnek ama piszkos mélységeiből; ezt azonban ne feledd, hogy, ami onnan kerül a felszínre, az mind drága kincs.

Az pedig, amit a te mélységeket kutató geológusod kisütötte, a még ezeknél is értékesebb; mert az fog elvezetni minket a boldogságunkhoz.

- Elég a sok képletes beszédből! Ne halandzsázz! Nyilatkozz nyíltan! Mit akarsz csinálni?

- Egyszerű, amit teszek: le fogom fényképezni a jövőt.

- Mit fogsz te fényképezni? A jövőt?

- Pontosan azt, a jövőt. Erzsók néniről csinálok vagy öt jó fényképet.

- Felvételeket akarsz csinálni anyámról? Minek az? Anyám egyébként is már inkább a múlt, mint a jövő.

- Én sem törődöm a múlttal; engem már csak a jövő érdekel. Különösen a mi kettőnk jövője. Én Erzsók nénit a jövőben akarom lefényképezni, hogy mondjuk, milyen lesz ő két év múlva.

- Te most engem vagy bolonddá akarsz tenni, vagy pedig bizonytalanságban hagyni?

- Majd meglátod azt két hét múlva.
- És te engem addig bizonytalanságban szándékozol hagyni?
- Pontosan úgy, ahogy mondod. Te is Éva-lánya vagy; egy kis fecsegés, egy kis elszólás, egy szigorúan bizalmas titok megsúgása, és megsemmisül az egész jól kigondolt tervem.
- Vigyázz, mert ha nekem meg nem magyarázod most rögtön, akkor nincs prémium, extraprofit két egész hétig.
- Kegyetlen vagy. Tehát nehéz napoknak nézek eléje, pedig úgy megszoktam már a napi adagot.
- De valahogy csak kibírom két hétig.
- Csakugyan nem árulod el nekem?
- Nem, drágaságom...
- Jól van, de akkor mondhat sz nekem akár harminc becenevet is, nem lesz ellenérték, nem kapsz prémiumot.
- Szívecském, én úgy látom, hogy belőled még mindig kiütközik a nyárspolgári csökevény, arról megfeledkezel, hogy a börtön manapság már csak elavult fogalom, de régen is az egyház a szigorú börtönt csak bizonyos napokra írta elő, nem pedig hetekre.
- Én pedig most így írom elő neked: két hétig nincs extraprofit.
- Nem csak engem, hanem magadat is bünteted, pedig te is ugyanúgy szereted, akárcsak én.
- Rosszul hallasz, fiacskám! Úgy mondtam, hogy „neked”, azt egy szóval sem mondtam, hogy én is börtönlő fogok; szükségből megfelel nekem Dini is...
- Hát, hogy amennyi esze van annak, az szívesen el is fogadná, de tőle még sem féltetek; nem következhet be villámcsapás, mert ott őrködik a villámhárítója, Sáríka; ha az megsejtene valamit, olyan égzengés törne ki, amilyent még az öreg Balaton sem hallott; Sáríkával szemben még Erzsók néne is versenyt veszítene.
- Utálatos vagy, az anyámat sértegeted. Most ugy-e jó volna, ha a szokott módon búcsúznánk. Ezt ni!
- Ha te úgy, én is úgy; ha neked jó, nekem is jó. De azt ajánlom, hogy otthon vegyél elő papírt és ceruzát, jegyezd, hogy mennyi hátralékot csinálsz, mert két hét múlva, kamatos-kamatokkal együtt be fogom hajtani; sőt, még az uzsorától sem riadok vissza.

Alighogy Kató lesietett a domboldalon a strand felé, a falu felől az édesanyja, Erzsók néni közeledett kapával a vállán. Az erős napsugártól nem láthatott tisztán, pedig a tenyerével igyekezett az erős napfényt elárnyékolni, de mégis gyanús volt, amit látott.

- Te, Laci! Nem az én lányom tűnt el ott a fúrótorony mögött?

- Ördöge van, Erzsók néninek, hogy így eltalálta.

- Mit kóricál erre az a lány?

- Több oka is van annak, először is a rövidebb út erre vezet a strandra; másodszor érdekli a jövőendő munkahelye, az itt létesítendő virágházak, és harmadszor: nem tudom arról lebeszélni, de mindenképpen a feleségem akar lenni.

- Ajjaj! Abból ugyan nem eszel, kutyaházi. És mondd: Mit csináltak?

- Veszekedtünk.

- Veszekedtetek?

- Mi van ezen csodálkoznivaló? Minden lány, ha egyebet nem is, de a beszélő-tehetségét örökli az anyjától. Maga is mindig azt hirdeti, hogy Kató az anyja lánya; így könnyen érthető, hogy néha-néha mi is veszekszünk.

- Te Laci! Én úgy látom, hogy megint szemtelenkedni akarsz velem. Ha éppen akarod, szívesen megmutatom, hogy lesz, amit örökölhetsz tőlem a lányom.

- Aranyos Erzsók néném! Mi ketten Katóval csak addig veszekedünk, amíg hozzám nem adja feleségül. El sem hiszi, hogy milyen jó vő válik majd belőlem. Még csak a szavamat sem lehet majd hallani, mint Dénes bácsinak harminc év óta. Ugy-e, ha szépen kérem, hozzám adja Katót feleségül?

- Katót? Hozzád? Feleségül? Attól kopog majd a szemed... Én nem kommunistának neveltem a leányomat. Van az én lányomnak lelke is.

- Van, ebben teljesen igaza van Erzsók nénémnek, nem csak lelke, de szíve is van; megérdemelné, hogy aranyba foglalják azt. Érző szíve, lelke van, értékelni tudja egy ilyen földtúró geológus igaz érzelmeit.

- Majd kivetem én a szívéből az ilyen földtúrókat!

- Voltaképpen azt sem tudom, hogy miért haragszik annyira rám. Mi lehet a vétké egy ilyen szegény földtúró geológusnak? Úri módon el tudok tartani egy asszonyt: óvnám, védeném, kényeztetném, a tenyeremen hordanám, még csak a szellő sem árthatna neki...

- Nem kértem én a te segítségedet; meg tudom védeni én is, meg tudom óvni a lányomat mindentől, még tőled is.

- Egyszer már igazán megmagyarázhatná nekem, hogy tulajdonképpen miért haragszik rám?

Emlékezzen vissza az én gyermekkoromra! Ölébe vett, cirógatott, babusgatott, és mindig mondogatta anyámnak: „Csak neveld ezt a lurkót, Julcsa! Éltrevaló kölyök ez; jó lesz nekem, a vőnek, ha nagyra nő.”

Látja, én nem változtam azóta sem, itt vagyok, én csak a szívének hő vágyát szeretném valóra váltani, a veje szeretnék lenni.

- Az már bizonyos, hogy téged is jó beszélő készséggel áldott meg az ég; nem estél a fejed lágyára, mindenre meg tudsz felelni. Emlékszem biz én arra, de az akkor volt, most egészen más a helyzet.

- Én azóta sem változtam; még ma is ugyanolyan tisztelője vagyok Erzsók néninek, mint akkor.

- De bizony, te azóta nagyot változtál; istentelen pogány lett belőled.

- Ilyet már igazán nem mondhat Erzsók néni, hogy én pogány volnék. Én, aki a teremtőnek a legcsodálatosabb, legremekebb teremtményét, a maga egyetlen leányát, Katót is imádom.

- Elhallgass, te lator! Még a szent dolgokból is gúnyt űzöl.

- Miért vág olyan haragos arcot? Már vagy négy felvétel remekül sikerült; azt szeretném, ha az ötödiken olyan mosolygós lenne...

Szeretném, ha a gyermekeim, azaz a maga unokái azt láthatnák, hogy milyen kedves asszony volt az ő nagymamájuk.

- Mit csináltál, te akasztófára való betyár? Csak nem fényképeztél le így? Hogy nézek én ki így, kapával, rongyos ruhában? Csak nézem, nézem, hogyan kattogtatod az a masinát, de a fene gondolt arra, hogy engem fényképezel...

- Nem tagadom, hogy egy pár szép felvételt csináltam az anyósomról.

- Kiről csináltál?

- Mondhattam volna úgy is, hogy csak ezt a szép tájat fényképezem, és nem tehetek arról, hogy Erzsók néném is beleesett a képbe. De én valóban akartam: legyen ezeken a képeken a táj, Erzsók néni, és a szép jövő. Jaj, de jó most; várjon egy percig, csak egy pillanatig; így ni; ez a kép lesz a legsikertelenebb.

- Ejnye, a mindenségedet! Megint lekaptál? Mit akarsz te ezzel tulajdonképpen?

- A jövőt fényképeztem le.

Ugyanis arra voltam kíváncsi, hogy milyen lesz, milyen környezetben él két év múlva az én egyetlen, drága anyósom: mert az, hogy két hét múlva elnyerem anyai áldását, most már egészen bizonyos.

- Elnyerted? Hamarabb ezt a kapanyelet a hátadra.

Ezzel osztom majd az áldást! Haszontalan semmirekellő, engem akarsz falhoz állítani? Ilyen bolondot, ki hallott, hogy ő a jövőt fényképezi... Most is megmondom, hogy mi lesz azokon a képeken; egy ráncos képű vénasszony, egy kopár mező, sivár domboldal, katángkóró, kapanyél, nem pediglen a jövő. Azt hiszed te, hogy én sohasem láttam még fényképező masinát?

- Lehet, elhiszem, hogy látott, de nem ilyet. Egy régi fényképezőgép csak azt örököltette meg, ami előtte volt; de a technika mindig fejlődik: az én gépem a jövőbe lát.

- Bolondokat beszélsz. A gyarló emberi szem nem tekinthet a jövőbe; ma már nem történnek csodák...

- Ember, emberi szem valóban nem, de a gép igen. A múltkor említette, hogy milyen csodálatos gyorsan haladó repülőgépet látott; hát bizony, már vannak hangsebességet többszörösen meghaladó repülőgépek is; rakétákkal pláne, a világűrbe is el lehet jutni. Ez mind, ugye, hogy nem mese?

- Hát, amit látok, azt elhiszem, az nem mese, de a jövőbe látni nem lehet.

- Pedig a magyarázat igen egyszerű. Ma már nem probléma olyan repülőgépet készíteni, amelyik gyorsabban repül, mint ahogyan a Föld forog. Már pedig, ha én egy ilyen gépre felülök, és ebbe az irányba repülök, vagyis amerre az forog, akkor megérkeztem tegnap, vagy tegnapelőtt, mert a Föld forgási sebessége meg a gép sebessége elvevődik, vagyis visszajutok a múltba; ha ellenkező irányba, arra indulok, akkor a jövőbe fogok érni, mert a két sebesség összeadódik, hamarabb érkezek vissza, mint ahogy elindultam. Nos, ez ugy-e elég világos. Az én fényképezőgépem ilyen.

- Már akkor bolond voltam, amikor szóba álltam veled, de annyira mégse tarts dilisnek, hogy még ezeket a bolondságokat is elhiggyem neked. Szerinted mit mutatnak a képek a jövőről?

- Azt fogják mutatni, ami itt két év múlva lesz.

Az egyiken ott lesz Erzsók néni a virágházak, melegházak előtt, azokat meleg víz fogja fűteni, amelyet én sikeresen felhoztam a föld mélyéből. Egészen addig mind ilyen melegházak lesznek; előttük teherautó-sor, amelyeket éppen megraknak paradicsommal, paprikával...

- Ebből csak az a valóság, hogy még Lucifert is megloptad. Felhoztad a pokolból a forró vizet.

- Másik képen lesz egy strand, fedett-uszoda, tele gyógyulásra váró betegekkel; itt meggyógyul a reuma, köszvény, csúsz, az ide mankóval érkező betegek majd itt felejtik a mankóikat, a jó meleg gyógyvíz felüdít betegeket és egészségeseket.

- Lódítasz, fiam! A csodák korszaka rég' lejárt. Pedig amit mondtál, igazán jó volna, mert minden időváltozáskor, csak úgy hasogatnak a térdeim... És mit mutat majd a többi kép?

- A harmadik képen ház jön ház után, virágkertészetek közepén a villák egész sora, hátrább Aliga felé többemeletes paloták, üdülők, szállodák egész sora; a betegek részére szanatóriumok. Itt majd igazán kipihenheti minden dolgozó a fizetési szabadsága alatt a munka fáradalmait.

- Más bolondot keress, olyat, aki elhiszi, hogy mindez két-hét év alatt elkészül. Még csak azt mondd meg, hogy mi lesz az én tizenhat holdammal?

- Az lesz a legszebb, mert azon lesznek a virágházak; de ez is meglesz, és azok gondozója, kormányzója az én aranyos, kedves kis feleségem lesz, vagyis Kató, a maga lánya.

- Feleséged lehet, mert elég szemrevaló fickó vagy, de az nem az én Katóm lesz. Virágházakat is építhetnek, de nem az én földemen, szeretném én látni azt az embert, aki az én földemre meri tenni a lábát! Annyira azért ne tarts engem hülyének, hogy én mindezt beveszem. Csak engem fényképeztél, csak én leszek azokon; összevissza beszéd csak; hát én hova tűnnék el a képekről?

- Dehogyan tűnik el Erzsók néni, ott lesz mindennek a közepén; az első képen, mint dirigens, aki mint a primőr-árak rakodását ellenőrzi, irányítja, hogy hová mit és mennyit az állítsanak.

- Ha mindezt megmutatod nekem, és úgy lesz, ahogy mondd, akkor nem ellenkezem tovább, hozzád adom Katót feleségül.

- Kezet rá, aranyos Erzsók néni! De aztán be ne csapjon! Pontosan két hét múlva ugyanebben az órában jelenjen meg itt; akkor megmutatom a képeket. De így legyen ám!

- Ne félj, még ha lekötöznének, sem tudnék otthon maradni. Még hogy ha négykézláb kell is kimásznom ide, itt leszek. De, hogy ha becsapsz, nem marad egy darabban ez a kapanyél. - De, ahogy látom, a főút felől egy egész sereg kommunista fordult be erre. Egyet még csak-csak kibírtam, de egyszerre ennyit nem tudnék békével nézni. No, most alkalmat adtam neked te föltúró, most megmutathatod, hogy mit tudsz, de azt hiszem, most nagyobb fába vágta a fejszédet, mint amikor lefúrsz a gyehenna kellős közepébe.

+++VII+++

Amit az öreg tudós már régen megjósolt, bekövetkezett; a fűrés csakugyan nem kilencven, de nyolcvanöt fokos meleg-vizet hozott a felszínre. A nagyon jó eredményt természetesen azonnal megjelentették, most tehát egy bizottság száll ki a helyszínre a további teendők megbeszélése és a szükséges döntések meghozatala céljából. A küldöttségben természetesen képviselve van a kormány, a megye, és a járás küldöttje is, valamint a község vezetői, a Tsz-elnöke és a párt küldöttje. A községi tanács elnöke fogadta, és üdvözölte a bizottság tagjait.

- Megérkeztünk. Szeretettel üdvözlök mindenkit, aki ezen a fontos tanácskozáson a határunkban megjelent. Azt hiszem, hogy a geológus valamennyi megjelentet személyesen ismeri, így nem kell őket bemutatnom. A kormányt az osztályvezető elvtárs képviseli, a megye részéről itt van maga a megyei tanácselnök, a járás részéről a járás tanácselnök, a Párt részéről a megyei párttitkár, a község részéről mi, a többiek.

- Engedjék meg, hogy én legelőször is a kormány részéről gratuláljak az elért nagyjelentőségű sikerhez. Az is siker, amit itt elértek, meghaladja a legvérmesebb reményeinket is. Az ilyen hőfokú, nyolcvanöt fokos forró víz, és még hozzá ilyen nagy mennyiségben, egyenesen példa nélkül álló. Az országnak érdekében áll, hogy az teljes mértékben hasznosítsuk.

Ehhez minden adottság megvan. Meleg vizű strand, fedett uszoda, SZTK gyógy-szanatórium, hétvégi víkend-telep, parkolóhely az autók ezrei számára, motoros strand, és még sok minden, amit a BIB javaslatba hozott, mind megvalósítható.

Ez mind a járás, mind a megye óriási fejlődését teszi lehetővé.

A Tsz pedig virágházak, növényházak, fóliasátrak sokaságát valósíthatja meg.

A legfontosabb, hogy az idegenforgalmat meg lehet sokszorozni, ami az országnak jelentős devizabevételt jelent. A víz vegyi összetétele jelentős gyógyhatást mutat, ezért, mint gyógyfürdő fog sokat jelenteni; azt egész évben felkereshetik a betegek. A Balaton mind a két végén lesz meleg vizű gyógy-üdülők. Jelentős az is, hogy ez van a legközelebb a fővároshoz, a dolgozók nemcsak a fizetéses szabadságuk idején, hanem minden héten felkereshetik azok, akiknek autójuk, motorkerékpárjuk van. De térjünk talán a tárgyra! A terveket mind a kormány, mind az SZTK, az OTP, a BIB, mind megvalósíthatónak tartja, és a Minisztertanács is jóváhagyta. A mi feladatunk tulajdonképpen az, hogy a terveket itt, a helyszínen kiértékeljük, és ha szükségesnek tartjuk, változtassunk azokon; vagy esetleg kibővítésre tegyünk javaslatokat. Talán a geológus elvtárs lesz szíves minket tájékoztatni?

- Itt valóban olyan pontosan állunk, hogy innen az egész tervet be lehet látni. Pontosán itt, ahol állunk, lenne a virágházak sorozata, annyit lehetne ott előállítani, hogy külföldre is jutna bőven. Ezeket követnék sorban a melegházak, hajtatónk, fóliasátrak, ki, egészen a műútig.

Ezekből nemcsak a Balaton környékét, de a fővárost is el lehet majd látni primőr-árukkal.

- Azonban első a Balaton környéke, és Veszprém megye; sok az ipartelep a megyénkben, és sok a dolgozó ember.

- Ezeknek a számát később meg lehet sokszorozni, mert bőségesen áll rendelkezésre a víz.

Úgy tudom, hogy a Tsz is súlyt helyez erre, tagsága télen-nyáron talál foglalkozást, s jó jövedelemhez juthat.

- Alacsony lesz az önköltségük, fűtés ingyen; a primőrök olcsóbbak lehetnek.

- A legfontosabb, hogy az ország költségvetését mindez csak kis mértékben fogja terhelni.

- Ott a két út között lesz szabadtéri strand, és a téli zárt fedett medence, a fedett uszoda; mindezt gyógyvízzel üzemeltetve. Ezeket köröskörül rózsaliget övezné.

- Az elgondolás jó, mert a műút közel van, és mindkét irányból könnyen megközelíthető.

- Annál is inkább, mivel oda van tervezve az autóparkoló hely, ezer autó részére innen egészen Aligáig; ott lesz mindkét végén töltőállomás, javítóműhely, szerviz...

- Én úgy gondolom, hogy hétvégeken még így is szűknek bizonyul.

- Itt az akarattyai állomás irányában lesznek a sportpályák, gyermekjátszóterek, szolgáltatóházak, vendéglők.

- A nagy strand mellett mindkét oldalára úgynevezett szabadstrandot is tervezünk. Az autósok, víkendezők örülnek majd ennek.

- A felsoroltakat teljes körben földszintes villák öveznék; az OTI már döntött is ebben a kérdésben; már ebben az évben felépít két-száz-ötvenet.

Külsőleg teljesen egyforma stílusban épülnének, mindegyikben szoba, konyha, fürdőszoba, kamra; a veranda rész az állandó gondozóknak.

Öreg nyugdíjasok lagnának ezekben, akik gondoznák a házat, kertet, virágokat, a házak többi része egy két-három-szobás összkomfortos lakrészből állna, a kisebbek az egyéni vendégeknek, a nagyobbak családosoknak, a nagy pedig a csoportosan érkezőknek. Úgy gondolom azt, hogy sohasem fogjuk üresen találni, télen-nyáron lesznek azokra jelentkezők.

- Ez igen jó elgondolás; jobb is, olcsóbb is, mint a nagy tömegeket összezsúfoló szálloda: a szabadságot töltő dolgozók nagy része inkább pihenni akar.

- Lesz azért szálloda is bőven, már csak az idegenek szempontjából is, de a mieink között is sokan vannak olyanok, akik inkább szórakozni akarnak.

Ezek ott lesznek a magas-parton. Ezek sorát kiegészítik az SZTK üdülőtelepei, s a nagy vállalatok tömeg-üdülőtelepei.

Ezek mind több-emeletes épületek tetőterasszal, amelyről az egész Balaton betekinthető egészen Badacsonyig. Ezek az üdülők mind télen, nyáron át üzemelnének.

- Ennek a megye vezetősége és a kormány örül a legjobban, mert a baráti államokból már tömegesen ostromolnak, hogy biztosítsunk nekik helyet; már közismert ennek a településnek híre ott is. Örülünk, ha az igényeket ki tudjuk majd elégíteni.

- Végeredményben a költségek oroszlánrészét az OTP-bank, az SZTK és a nagyvállalatok viselik, így nem terheli nagyon az ország költségvetését. A kormány legfőbb gondja az építkezésekhez szükséges anyagok előteremtése lesz, és azoknak a helyszínre szállítása. Én ígéretet tehetek arra nézve, hogy azokban nem lesz fennakadás.

- Kiknek a kezén vannak a földek?

- Legnagyobb rész a TSZ tulajdonát képezi; ez bőven kárpótolva lesz a virágházakkal, melegházakkal, primőr-termelő fólia-sátrakkal. Van még néhány telekrész magántulajdonban is; ezek kisajátíthatók, vagy csere-földet kaphatnak helyette a határ távolabbi részén; csak ez a tizenhat holdas tábla jelent gondot.

- Miért? Ki kell sajátítani?

- Lehetne, ez volna a legkönnyebb megoldás, de az volna a leghelyesebb, ha a tulajdonosa belépne a TSZ-be.

Ne haragudjon geológus elvtárs, ha elárulom, de az már úgy is nyílt titok, hogy a jövőndő anyósáról van szó. A telepünk megteremtője, és annak leendő fő-kertésznője félig-meddig jegyesek, csak az anyós, Erzsók néne, a nehéz dió. Ez megyszerte népszerű, de a nyelve még távolabb is híres.

- Bizony igaz, az anyós legtöbbször nehéz problémát jelent.

- Másnak igen, de nem nekem; én félig-meddig már fel is törtem ezt a nehéz diót: pontosan a bizottság megérkezése előtt pár perccel fényképeztem le az anyósom kedvéért a jövőt!

- Mi a csodát fényképeztél te le?

- A jövőt, vagyis azt a tájat az anyóssal együtt, olyanformára, mint amilyen lesz ez a rész, két év múlva.

- A jövőbe való fényképezésről még sohasem hallottam. Nem magyaráznád meg nekünk is pár szóval? A magyarázat érdekes lehet!

- Szívesen megteszem, amit most mondok, az két hétig legyen szigorú titok. Az egész egyszerű dolog. A kérdéseidre kijelentettem, hogy a jövőt fényképeztem le; vagyis azt, hogy milyen lesz ő a virágházak, és az itt lévő nagy épületek között. Kijelentette, hogyha ezt meg tudom tenni, nemcsak, hogy nekem adja a lányát feleségül, hanem ráadásul belép a TSZ-be, és még a kommunistákkal is kibékül.

- Nem gondolod, hogy ez megoldhatatlan feladat? Hogy lehetne a még fel sem épült épületeket lefényképezni.

- Igaz, de hasonlókat lehet! Segítenek nekem Hajdúszoboszló melegházai, virágházai, Dunaújváros nagy épületekkel, szanatórium is van bőven az országban; szóval minden egyéb szükséges háttér rendelkezésemre áll.

- Az is érdekelne, hogy állítod Erzsók nénit ezek elé fényképezés céljából.

- Erre nincs szükségem, ő mégis ott lesz azokon a fényképeken... Ugyanis van egy fényképész barátom, aki ezen a téren művésznek is beillik. Az egyik képet kicsinyíti, a másikat nagyítja, retusál, kopíroz; úgy összehasonlítja a felvételeket, hogy senki sem veszi észre a kegyes csalást.

- Ez igazán remek lesz, ha sikerül; ha lehet, mi is hozzájárulunk a sikerhez.

- Lehet, sőt, szükséges. Legtöbbet az segítene, ha már holnap ontani kezdjük az épületanyagot, ezért gépekre, dömperekre, teherautókra volna szükség.

- Ami máshol nélkülözhető, mind ide irányítom.

- A tanácskozással, azt hiszem, végeztünk is. A geológus elvtárs és a mérnöke itt majd irányítják a munkálatokat; hordják az anyagot, előkészítik az építkezéseket.

- Az OTP és az SZTK is azonnal hozzáfog az építkezésekhez, hogy a következő szezon kezdetén már fogadni lehessen a vendégeket.

- Ha ilyen lesz a tempó, a főnökömmel egyszerre én is megházasodom, mert szükségem lesz egy személyi titkára, - fejezte be a kis mérnök.

- Aztán mi is megnézhetjük majd a jövő fényképeit?

- Sőt, örülni fogok, ha azokat megmutathatom. Mához két hétre, ugyanebben az órában valamennyitekhez legyen szerencsém. Arra gondolok, hogy helyes lesz egy szerény eljegyzési lakomát tartani, egyben megünnepelelhetnénk az elért sikert is.

- Nekem ugyan értekezletem van hirdetve arra az időre, de azt inkább átteszem más időpontra.

- Akkor megígérhetjük, hogy valamennyien itt leszünk.

- Már csak azért is, mert kettős eljegyzés lesz.

- Határozottan jó előjelekkel indul ez a fürdőtelep-fejlesztés. Itt a jó meleg gyógyvíz, amelynek olyan hatása van, hogy legelőször a telep két megteremtőjén mutatta be a hatását.

A két hét a szokottnál lassabban múlt el. Az előírt kétheti szigorú böjtöt könnyebb volt kimondani, mint betartani; határozottan nagy önmegtartóztatásra volt szükség, de azért betartották. Közben Erzsók néni birtoka körül egész hegyek keletkeztek kőből, téglából, murvából, homokból, és más építkezésekhez szükséges anyagokból. A nagy erőgépek csak úgy ontották az anyagot, éjjel-nappal állandó motorzúgás verte fel a tájat. Kató volt az, aki nem bírta tovább. Több, mint egy órával hamarabb megjelent a kitűzött helyen.

- Ne hidd, hogy a te kedvedért jöttem ilyen korán! Baj van! Az otthoni meteorológiai jelentés nagy vihart, zivatart ígér. Az anyám borús hangulatban ébredt; a várható orkán elől nem csak apám, de én is elmenekülök.

A sok rossz közül ezt a helyet választottam, ide, de nem hozzád jöttem. Távolabbi kilátások: ide készül; mivel nem hiszem, hogy sikered lehetne, inkább arra számíthatsz, hogy lecsap a menykő.

- Bogármám, azt csak bízd rám. Nem csak én, de te is tudod, hogy a legtöbb zivatart szivárvány követi. Remélem, hogy jól felkészülhetek az eljegyzési lakomára; nagyon sok vendégünk lesz?

- Jó, hogy mondd, erről jut eszembe, hogy letelt a két hét...

- Jöjj hát a keblemre Kincsem! Bogaram! Gyönyörűségem!

- Kár a gőzért, te földtúró mákvirág. Tőlem ugyan akár egy negyedóráig is sorolhatod a legérzelmesebb megszólításokat. Gondolom, hogy most sokat gyűjtöttél raktárra; a hosszú böjti időszak alatt sok összegyűlhetett, prémiumra csak azután kerülhet sor, ha beváltottad az ígéretedet.

- Fajtádnak méltó és szívtelen képviselője vagy. Még csak egy parányi előleget sem adsz?

- Még egy ekkorát sem. Viszont, ha annyira hozzá akarsz jutni, akkor melegen ajánlom, hogy siess, mert valaki közben jöhet, és akkor fuccs az extraprofitnak.

- Jól van, beszámolok; kezdjük tehát! Az első felvétel a jövőből, amelyet a te geológusod varázsolt; nézd meg jól!

- Ez valóban bámulatos. Kezdek megbocsájtani neked.

Ez itt anyukám a virágházak, melegházak előtt... Jaj, de haragos arcot vág; bizonyára nincs megelégedve a rakodó munkásokkal. Ezért valóban megérdemelsz egyet. Hogy csináltad?

- Ne töltsd fecsegéssel az időt! A beszámoló várhat, de most ki vagyok éhezve. Nézd inkább azt a másodikat!

- Ez aztán igazán remek; micsoda strand, micsoda tömeg, kedvem volna nekem is fejest ugrani abba a medencébe. Anyámnak is valami hasonló gondolatai lehetnek, mert a fájós térdét simogatja; hűléses, mindig előre megérzi az időjárás romlását. Ezért a képért kettőt is kapsz.

- Akkor ez a harmadik biztos, hogy hármat is megér.

- Szenzációs! Ez a sok villa a virágoskertek közepén. Anyám kapanyélre támaszkodva, elmerengve nézi... Most alku nélkül megkapod. A következőnél nem bánom, ha mértani-sor szerint haladunk is.

- Végre visszaemlékeztél a számtantanárodra, nem méltó hozzánk a számtani-sor, alsó-tagozatos gyerekeknek való. Hozzánk az való, amelyik gyorsabban emelkedik. Nézd ezt a negyediket! Erzsók néni kapanyéllel fenyegeti azokat a hatalmas épületeket.

- Ez több mint természetes, ez élethű... Gavallér leszek? Nem is számolom.

- Az ötödik felvételem sajnos tönkrement; de nem baj, helyettesítettem a Dini felvételével. Sajnos, azt ma még vissza kell adnom neki.

- Jaj, de impozáns, jaj, de szép épület... De nini, én is itt vagyok a karjaidban, és az a sok járókelő mind néz. De már ezt aztán igazán nem engedem közszemlére...

- Kató! Az egekre kérlek, ne bánts! Ez lesz a döntő az anyád szemében: annyira kompromittálva vagy, hogy kénytelen lesz hozzám adni feleségül...

- Jól van, megkegyelmezek neki; végeredményben egy férfi a saját feleségét megcsókolhatja.

De most aztán igazán áru! el, hogy csináltad? Busásan kárpótolni foglak a böjtért. Valóban ilyen lesz itt minden két év múlva?

- Ha nem is tökéletesen, de legalább is hasonló. A szeretett anyósom képe valódi, ma két hete készítettem itt veszekedés közben, a többi csak kölcsön vettem: Hajdúszoboszló, Dunaújváros, Kazincbarcika, Siófok és a hűvösvölgyi szanatórium kölcsönözte.

- De hogy alakultak így össze a különböző felvételek?

- Ezt csak a barátom tudná neked szakszerűen elmagyarázni; ő ugyanis fényképész, de igazi művész; össze tudja házasítani a filmeket: egyiket kicsinyíti, másikat nagyítja, összevágja, retusálja, azt ő tudja, hogyan, de nehéz észrevenni a csalást.

- Valóban életszerű...

- Hiszed-e már, hogy hozzám ad az anyád?

- Bizonyos. Úgy el fog csodálkozni, hogy még a szája is tátva marad. Még arról is megfélemedezik, hogy kommunista vagy, azaz vagyunk... Fogadni merek, hogy ma apámat is ráveszi, hogy lépjenek be a TSZ-be.

- Most már láthatod, hogy milyen égbekiáltó bünt követtél el azzal, hogy a legnagyobb jótevődöt büntetted, böjtöltetted két teljes hétig. Mi lenne most, ha engem megölt volna a vágy; sirathatnál.

- Ne félj! Most kipótolom!

A legforróbb jelenet közben megint Dini érkezett a fúrótoronyhoz.

- Hogy nekem milyen szerencsém van, mindig eltalálom az érkezés idejét. Csak az a nagy kár, hogy most nincs nálam a fényképezőgépem. Ezek ezt csinálták a múltban, ez csinálják a jelenben, és biztosan ezt fogják csinálni a jövőben is.

Nincs oka arra, hogy haragudjon rám. Katica, több mint öt percig be volt hunyva a szemem.

- Maga mindig a végszóra érkezik.

- Igaz, a látszat azt mutatja, hogy legalább félórával előbb kezdtek.

- Ne szemtelenkedjék, Dini! Már nem bánom, ha lát is. Még a múltkori képért sem haragszom, inkább hálás vagyok érte, hogy akkor lefényképezett. Jöjjön ide, hogy megölelhessem.

- Nagyon csábító az ajánlat, de mégsem merem megreszkirozni. Jelen van a főnököm, letörheti a derekamat, de inkább bosszúból besúgná Sárinak, hogy idegen területre merészkedtem. Hogy mi lenne akkor!

Mert ti még nem is tudjátok az újságot, Sári kezét megkértem, és meg is kaptam. Egy boldog vőlegény áll előttetek. Az igaz, hogy egy tanácsot is adott: nehéz lesz a jövőm, ha más lányra merek nézni, a miniszoknyák rövidek, sokat mutatnak, inkább mindig fölfelé, a magasba nézzek, mert ő hallotta a híremet, hogy én szeretem a szépet, de nem csak egy szépben, de minden szépben gyönyörködni tudok.

- Ez annak a jele, hogy a híred ellenére is szeret téged, de tűzön-vízen át ragaszkodik hozzád; osztatlanul egyedül akar téged.

- Igaz, hogy ő jól ismer, de én is jól ismerem magamat: szép jövőnek nézek elébe.

- Előbb-utóbb benő a te fejed lágya is. Addig gyakorold: hunyd be a szemed, ha egy szép nő közeledik feléd...

- Próbáltam már azt, de hiába; a fél szememet mindig megreszkirozom. Pedig akiket látok, egyik sem különb, mint Sári. Töletek vettem én is példát, a prémium-osztás már nálunk is kielégítően megy, de a megszólítással sokkal több bajom van; nem hogy húszig, de ötig sem tudok eljutni: Sára, Sári, Sarolta, Saci. Taníthatnátok egyet-mást, ti igazán példamutatóan értitek.

- Barátom, már elkéstél a kérdéssel, mert én már ezután ezt sehogy sem tehetem.

Tudod, hogy az én gyönyörűségem anyját Erzsók néninek hívják, akinek a nyelvtelhetsége kitűnő; a lányával még csak meg tudok küzdeni valahogy, de az anyósommal szemben tehetetlen vagyok. Tudod, hogy vannak átörökölhető tulajdonságok is, ráadásul a meny-asszonyom határozottan tehetséges nő; az én Bogármám tanulékony: nem jó felidézni a vihart...

- Na, megállj! Eddig ugyan nem próbáltam, de a mai naptól kezdve ez is lehet.

- Itt van, ni! Most emlegettük és már közeledik is Erzsók néni, most kanyarodott be a műútnál. Megyek, mert engem igazán nem szívlel.

Azt, hogy mi következik, úgy is tudom, mert nekem már mutattad a képeket. Szerintem a sikered száz-százalékig biztos; én előre is rátok adom az áldásomat.

Azért én mégis jobban szeretek a kapanyéltól biztos távolságban lenni. Hogy meg lesz lepetve, az biztos, az lakatot tesz a szájára, de azt nem lehet előre látni, hogy nem forgatja-e meg a kapanyelet. Majd a bizottsággal visszajövök.

- Én vagyok, itt szeretnék lenni, elvégre az én sorsom dől itt ma. Egyelőre elrejtőzöm a fúrótoronyban; onnan mindent láthatok, sőt, hallhatok is.

- Aztán kellő pillanatban jelenj meg! Esetleg jelt adok, hogy jöhetsz. Az anyai áldást ketten kell átvennetek.

+++X+++

A műút felől csakugyan Erzsók néni közeledett. Arcán, lépésein látszott, hogy valami virágos kedvében van. Alighogy a közelbe ért, máris nekirontott Lacinak.

- Te Laci! Ez én szememet nem tudjátok ti becsapni; megint Kató szaladt el innen.

- Már a múltkor mondtam Erzsók néninek, hogy ördöge van, hogy így eltalálta.

- Mit csináltatok? Megint veszekedtetek?

- Dehogy... ma viharszünet van... Főpróbát tartottunk.

- Mit tartottatok? Főpróbát?

- Igen, főpróbát tartottunk. Milyen szégyen volna, ha a vőlegény azt sem tudná, hogyan kell a karjaiban tartani a boldogságtól szólni sem tudná menyasszonyát. Ráadásul nem tudna kellő pillanatban pírát varázsolni az arcára.

- A pírvarázsolást csak bízzátok rám.

Hol vagytok ti még attól, nehezen lesz abból valami, amíg én élek, és a nyelvem mozogni tud.

- Látja, én ebben kételkedem, nem hiszem, hogy a Balaton-part legszavahihetőbb asszonya ne tartaná be az ígéretét. Én már két héttel ezelőtt bíztam az adott szavában; ezért biztosra vettem, hogy ma megkapjuk az anyai áldást.

Hogy nem feledkezett meg az ígéretéről, arra bizonyosság, hogy pontosan megjelent.

- Megkapjátok, feltétlenül megkapjátok, csak az a kérdés, hogy mit, mert ha becsaptál, még a szocialista országok összessége sem védhet meg attól, hogy agressziót ne kövessék el ellened!

- Olyan embernek ismert eddig, Erzsók néném, mint aki be tudná csapni az ő hőn szeretett anyósát?

- Jó, jó, de aztán ne lepődj meg, mikor a derült égből lecsap a villám.

- Nézzen csak körül! Ez a sok anyag is mellettem bizonyít.

- Azt látom.

Két hét óta csakúgy ömlik a sok kő és téglá, még éjjel sem hagy nyugodni a motorzúgás. Annyi már itt az anyag, hogy nagyobb falut lehetne belőle építeni, mint Kájár. Aztán miért éppen az én földemen körül halmoztátok fel azt a sok anyagot?

- Hogy minden kézügyre legyen. Ugyanis hétfőn már építkezni kezdünk; ide a menyasszonyom földjére kerülnek a virágházak, melegházak...

- Hova, te? Az én földemre?

- Ha nem haragszik meg, helyesítek. Nem az én, hanem a mi földünkre; a feleségem hozománya az csak a miénk?

- A feleségem? A hozománya? Te Laci! Te engem kezdesz mérgecsíteni?

- Ugyan, hova gondol? Dehogya akarom én mérgecsíteni; ennél méltóbb helyet keresve sem találunk a virágházaknak, melyeknek az én feleségem lesz a parancsnoka, sem pedig a melegházak, hajtatók sorának, amelyeket az én drága anyósom fog kormányozni. Végeredményben minden a családban marad.

- Harminc éve annak, hogy egymagam igazgattam, nem szorultam a te terveidre.

- A sorssal nem lehet szembeállni. Az idők szele minden maradi gondolkozást elsöpör...

- Maradi volt a te öreganyád, nem én...

- Amit mondtam, azt nem én állítom; azt a jövő képei mutatják, a jövő írja elő: a sorssal nem lehet ellenkezni... Itt van, nézze meg! Látja, hogy két év múlva mi lesz itt, ahol állunk...

- Tagadhatatlan... virágházak, melegházak az én földemen; már az a jegenyesor is bizonyítja. Ez meg itt én vagyok, de milyen haragos arcot vágok!

- Az egész természetes, a teherautók munkásai lassan dolgoznak, lassan megy az áruk felrakása, pedig naponta háromszor is kell, hogy forduljanak, hogy el tudják szállítani március elején a sok paprikát, paradicsomot, ugorkát.

Az volt a leghelyesebb, hogy Erzsók nénire bíztuk ezeknek a parancsnokágát; tudtuk, hogy akkor biztosítva van a megfelelő munkatempó.

- Ez itt kétségtelenül én vagyok, azt a bolond is láthatja, de hogy te nagy akasztófavirág vagy, még bizonyosabb. Hogy a fenébe tudtad azt így összehozni?

- Látta két héttel ezelőtt, amikor lefényképeztem magát és a jövőt.

- Hogy az nem istenhírével történhetett, az kétségtelen; bizony, csak az ördög segédkezett neked.

- Azt még eddig nem tudtam, hogy az ördög ilyen munkával is foglalkozik, de ha az hasznos munkát tud végezni, azt is szívesen fogom alkalmazni, mert itt a munka ezután lesz bőven. Azonban, mint látom, időváltozást érez Erzsók néni, mert a térdeit tapogatja. Olvastam arról valamit, hogy a gondolatnak, a bizalomnak is van gyógyhatása.

Ha megnézi ezt a következő képet, feltétlenül bizakodni fog, hogy az a gyógyvizes strand a maga hüléses fájdalmaira is enyhülést hoz, azon látható lubickoló tömeg nagy része hordágyon vagy mankóval jött ide; a képen mind egészségesek.

- Csakugyan, úgy van, ahogy mondod. Valóban pompás kis lubickoló hely, és az a nagy tömeg, abban a szemérmetlen öltözködésben...

Az én lánykoromban még a nyakunknál gomboltuk a fürdőruhát, és lelógott a térd alá; ezeknél pedig két vékony madzag tartja a féltenyérsyi rongyba burkolt tejszarnokot, alább is akad ugyan valami pókháló-vékony, arasznyszerű takaró, de csak az nem lát mindent, aki nem akar. Abban már igazad lehet, hogy a gondolat is gyógyíthat, mert mióta nézem, kiállt térdemből a fájdalom. Hogy ez a kép is valódi, még csak nem is kételkedhetek, mert én is itt vagyok rajta. Ez a felvétele már jobban sikerült, mert ilyen szende arcomat ismeri az egész környék; sőt, a helyszín is hasonló. Ördögösség, tisztára az ördög műve...

- Dehogy ördögösség, egyszerűen csak előrelátás a jövőbe. De nézze ezt a harmadikat! Milyen pazar játszótér, és az a sok drága apróság. Abban a fehér babakocsiban valószínűleg az én fiam, a maga unokája tartja a napi szokott sétakocsikázását. Körül az a sok szép villa, mind virág, rózsasalugasok között...

- Valóban, úgy van ez is, ahogy mondod. Hiteles, mert a háttérben a Balaton is tisztán látszik. Majdhogy a szájam el nem tátom, mint itt a képen. Mielőtt lefényképeztél, szólhattál volna, hogy csukjam be a számat. Ilyen sem történt még eddig velem. Nem találok szavakat.

- Még csak most jön a java! Mi ez a rongyos kétszázötven villa... Ezeket nézze!

- Tyűh, de sok nagy sokemeletes ház, palotának is beillenek, és az asztalok között tolongó nagy tömeg ember... Hogy van idejük azoknak ilyen nagy dologidőben így lopni az időt, és herdálni a pénzt. De hogy én hogy nézek ki rajta, Dénes világgá szaladna, ha így meglátta.

- Azt nem csodálom, hogy a kapanyéllel fenyegeti a bűnbarlangoknak hitt épületeket; de csalódik, mert azok nem henyélő gazdagok, hanem a szakszervezetek által beutalt dolgozónak töltik itt a fizetéses szabadságukat; itt pihenik ki az egész évi fáradalmaikat.

- Azt nem tudom, hogyan csináltad, de hogy jól van megcsinálva, az már biztos!

- No, ugy-e? Tehát az ígérete szerint hozzám fogja adni feleségül Katót.

- Hohó, még nem teljes minden. Öt képet ígértél.

- Úgy van, ötöt ígértem, megvan az ötödik is. Ez az ötödik egy „Balatoni útikalauz” címlapja, most nyomtatják sokezer számra, hogy nemcsak a hazai látogatók, de a külföldi vendégek is eligazodhassanak. A címlapján a mi gyógyszállónk áll. Ezt csak akkor merem megmutatni, ha Erzsók néni előbb leteszi azt a kapanyelet. Ez az épület a betegek paradicsoma, valóban egészségre varázsolja a beutaltakat.

Hogy ezt szemléletessé tehessük, azért szerepelünk rajta én és Kató.

- Mutasd már! Ne papolj sokat!

- Maga is be fogja látni, hogy most már maga sem tehet mást, mint meg kell adnia a beleegyezését, mert ez a könyv mindenhová eljut.

- Ez igazán egy pompás palota, nem csoda, hogy csak úgy hullámszik előtte a sok nép. De te gazember, mit csinálsz ott a képen az én lányommal?

- Sajnos, még csak képen, és csak a jövőben, mert ez a jövő fényképe, így lesz az a jövőben. Ezt már a kép aláírása is bizonyítja, mert ma én még csak egyszerű geológus vagyok, itt pedig az a felírás:

*„A telep vezetője, a tündérszép feleségével,
éppen elhagyják a gyógyszálló épületét.”*

- Hiszen, ha csak elhagynátok, de úgy össze vagytok kapaszkodva, úgy összefonódtok, hogy én valaha két hónapi gyakorlat után sem tudtam úgy simulni Déneshez, mint az a lány hozzád...

És ezt a képet az egész világ nézheti?

Megáll az ember esze. Most már nincs mi mást tennem.

Figyelj ide te égetnivaló:

Ha a valóságban is így nyalábra tudod kapni Katit, hogy legyen a kedved szerint, akkor hozzád adom feleségül.

Azt ugyanis nem tudom elhinni, hogy kellő gyakorlat nélkül valaki így tudna ölelni és csókolni.

Már pedig én mindig jól vigyáztam a leányomra...

+++**XI**+++

- Ki mondta neked, anyuskám, hogy nincs kellő előgyakorlatunk? Már majdnem egy év óta majdnem minden nap készülünk erre a napra. Ide nézz anyuskám!

- Hát, ezek értik, ez valóban nagy előgyakorlatra mutat. De nem is csodálom, hogy ha egy év óta gyakorolják. Így még az is hihető, ha abban a fehér babakocsiban valóban az én unokám napozik. Az egésznek az a teteje, hogy én, a hitem szerint jól vigyáztam a leányomra; ha kellő felügyelet mellett ennyire jutottak, hol tartanának akkor, ha nem lett volna állandóan rajtuk a szemem? Valóban jobb lesz, ha a babakocsit valóságnak tartom, így legalább a gyerek az apja nevét kapja, annak is Dombi Laci lesz a neve. Csak azt nem értem, hogy jutottak ahhoz, hogy ilyen gyakorlatra tehattetek szert? De az is igaz, hogy aki ilyen képeket tud elővarázsolni a jövőből, az fátyolt tud szőni a házisárkány szemei elé is:

De most aztán elég lesz, gyerekek!

Álljatok ide, hagy csókoljalak meg! Ne félj, gazember, a vömet nem bántom! Ha a lányom ennyire szeret, csak szeressen, neked adom! Hát bizony, más az a csók, amit az anyós, más, amit a lánya kap.

++**XII**++

A végszóra megérkezett a két héttel ezelőtt is itt járt bizottság.

- Úgy látszik, hogy egy kissé későn érkeztünk.

- Vagy talán éppen jókor!

- Mindenesetre, azt láttuk, hogy itt már megkezdődött a jövő.

- Mindig a legfontosabb egy odaadó jó barát, és egy kellő pillanatban elkattintott fényképezőgép. Az mindig csodát tehet, még akkor is, ha nem örökítheti meg a jövőt, de mindenesetre jelzi a követendő utat.

- Talán kívánjunk szerencsét, és boldog jövőt a fiataloknak. Azt tudtam mindig, hogy Erzsók néni előbb-utóbb belátja, hogy eddig nem helyesen ítélte meg minket.

- Nem is tagadom, hogy nem nagyon rajongtam értetek.

- De most már te is beláttad, hogy a miénk, a kommunistáké a jövő, ma már mi teremtünk, alkotunk.

- Te csak hallgass, Dini, mert a te jövődet majd Sári szabja ki. Szaladj el hozzájuk, és küldd az anyját hozzánk, hogy ketten megtárgyalhassuk, hogy s mint legyen a két földtúró eljegyzési lakomája.

- Amelyre szeretettel meghívjuk a bizottság minden tagját; így majd kiválaszthatom közülük a násznagyomat és még két tanút is.

- Ez a kettős eljegyzési ünnep egyúttal az új balatoni üdülőtelep születésnapja is lesz. Kedves, egyetlen egy drága anyósom nevében én is meghívom a barátaimat, feletteseimet, hogy csapjunk egy hetedhét-országra való lakodalmat.

- Most már ugy-e hízeleghetsz, te betyár? Eddig mindig Kálmán királyt szidta az egyik törvénye miatt. Az természetes, hogy mindnyájunkat meghívom, és szeretettel el is várom. De egyben mégis nekem volt igazam, hogy azok a betyár kommunisták a végén még engem is megtáncoltatnak, mert nemcsak a lakodalmon, hanem a mai nap az eljegyzésen is táncolni fogunk.

- Én jöttem a legmesszebről, így a bizottság nevében én köszönöm meg a szeretetteljes meghívást, örömmel megjelenünk, sőt, mivel nekem saját anyósom nincs, Erzsók néniel én táncolom el az első csárdást.

- Erzsók néni, amit az eredmény bizonyít, már látta azokat a csodálatos fényképeket a jövőből; szeretnénk mi is megtekinteni.

- Nagyon szívesen odaadom, ugyanis nálam vannak. Még most is eltátom a számat a csodálkozástól, ha azokra pillantok.

- Ezek valóban élethűek; biztosan ilyen lesz, de szerintem még szebb itt minden két év múlva; igazi minta munkás-üdülőtelep...

- Erzsók néni! Nekem, mint régi ismerősének elárulhatja, hogy mi volt a döntő rúgó abban, hogy a régi konok magatartása megváltozott és a mostani cselekedetével azt is elismerte, hogy nekünk van igazunk.

- Neked megmondhatom, te is emlékszel a múltra.

Nekem ugyan papolhattatok volna, hogy meggyőztek. Ez a minden hájjal megkent vőm sem ért volna el sokat a jövőt mutató fényképeivel, mert a jövőbe nekem is van beleszólásom. A szóbőségemet ismered, el is hiszed, hogy bele fogok szólni; de ez az égetnivaló azt is mondta, hogy a múltba is vissza tud fényképezni.

Azt te tudod legjobban, hogy én valaha igen szép lány és csinos menyecske voltam! Igazán nem szeretném, ha abból a korból egy-néhány ilyen felvétel előkerülhetne, és az a Dénes kezébe jutna: ez egyenesen a végét jelentené a harminc év alatt kivívott tekintélyemnek.

*** VÉGE ***

1935. Finta István felesége